

Hartolan Kunta

Tarkastuslautakunnan

Arviointikertomus 2021

30.5.2022

Tarkastuslautakunnan puheenjohtajan katsaus

Hyvä lukija.

Hartolan kunnan tarkastuslautakunta on laatinut arviointikertomuksen vuodelta 2021.

Kuntavaalien siirtymisen covid-19 pandemian vuoksi tarkastuslautakunta aloitti toimintansa poikkeuksellisen myöhään 6.9.2021.

Olemme jatkaneet aiemman tarkastuslautakunnan työtä ja pyrkineet kehittämään tarkastuslautakunnan työtä sekä työskentelytapoja entistäkin paremmin palvelevaksi. Olemme keskittyneet toiminnassamme ennen kaikkea kokonaisvaltaisesti yhtenäistämään tarkastusta ja koskemaan koko kuntakonsernia. Painopistealueiksi tarkastuslautakunta on asettanut itselleen vuodelle 2021 hankinnat, 2022 soten, 2023 teknisen ja ympäristötoimen ja vuodelle 2024 sivistystoimen.

Tarkastuslautakunta on pyrkinyt kehittämään omaa toimintaansa ja osallistunut mahdollisuuksien mukaan koulutuksiin ja opiskellut omatoimisesti tehtävän vaatimia asioita. Puheenjohtajan näkökulmasta toiminta on ollut hyvää, sujuvaa ja tarkastuslautakunnan kesken on vaikuttanut hyvä ja luottava ilmapiiri.

Hyvän ilmapiirin ylläpitämiseksi koko kunnassa, luottamustoimijoiden, viranhaltijoiden sekä kuntalaisten välillä tulisi kaikkien pyrkiä viemään asioita omalta osaltaan kehittävästi ja positiivisella ajattelulla eteenpäin. Erilaisista muutostekijöistä syntyy haasteellisia tilanteita. Kaikkien osapuolten olisi syytä rakentaa hyvässä yhteistyössä Hartolasta hyvä paikka kuntalaisille.

Kuullut asiantuntijat:

6.9.2021 Tarkastuslautakunnan jäseniä vuosilta 2017-2020 Maija Pentikäinen-Laine, Sirpa Rautiainen, Vesa Järvinen, Heikki Hakala, Pekka Pajunen, Pertti Vuokko

25.10.2021 tilintarkastaja Janne Majoinen

20.12.2022 Kunnanjohtaja Jarkko Seppälä

17.1.2022 Kunnanjohtaja Jarkko Seppälä, Hallintojohtaja Annika Blom sekä hyvinvointikoordinaattori Johanna Huttunen

21.2.2022 Teknistä johtajaa Janne Myntti

4.4.2022 Kunnanjohtaja Jarkko Seppälä

27.4.2022 Kunnanhallituksen puheenjohtaja Pekka Raitala

30.5.2022 tilintarkastaja Janne Majoinen

Esteellisyydet

Veli-Pekka Lehtosaari on ollut esteellinen tarkastettaessa teknisen lautakunnan toimintaa eikä ole näin ollen osallistunut tämän lautakunnan arviointiin.

Hannu Kemppi on ollut esteellinen tarkastettaessa teknisen lautakunnan sekä kunnanhallituksen toimintaa eikä ole näin ollen osallistunut tämän lautakunnan arviointiin.

30.5.2022

Vesa Järvinen on ollut esteellinen arvioitaessa ympäristölautakunnan toimintaa eikä ole näin ollen osallistunut tämän lautakunnan arviointiin.

Tuija Kajasrinne on ollut esteellinen arvioitaessa Kiinteistöyhtiö Kuninkaanpitäjän toimintaa eikä ole näin ollen osallistunut tämän arviointiin.

Yleistä / Hallinto

Yleisesti v.2021 ns. koronajohtaminen onnistui hyvin. Hartolassa asukkaiden suhtautuminen koronalta suojautumiseen onnistui naapurikuntiin verrattuna paremmin tartuntojen perusteella mitattuna.

Vuosi oli myös voimakas muutosvuosi: kunnanjohtaja, hallintojohtaja, kunnanvaltuusto ja –hallitus vaihtuivat. Uudet viranhaltijat, valtuutetut ja lautakunnat ovat kuitenkin sopeutuneet hyvin tehtäviinsä.

Kunnanhallituksen ja –valtuuston asettamat strategiset tavoitteet ovat pääsääntöisesti toteutuneet. Koronan takia kuntatilaisuudet ovat jääneet pitämättä. Näitä voidaan pikkuhiljaa aloittaa uudelleen.

Kunnan työntekijöihin kohdistuu kuitenkin kasvavien työkuormien osalta paljon paineita.

Jatkamme hankintojen tarkastelua v. 2022.

Tarkastuslautakunnan kysymykset

Onko työntekijöiden työhyvinvointia kartoitettu?

Talous

Tilinpäätös oli odotuksiin nähden positiivinen yllätys ja antaa puskuria tuleviin vuosiin. Ne tulevat olemaan haastavia: hyvinvointialue aloittaa toimintansa ja kunnan tulo-menorahoitus muuttuu radikaalisti. Edelleen koronapandemian jatkuminen ja uutena Ukrainan sodan vaikutukset tuovat omat haasteensa talouden tasapainossa pitämisessä mm energian voimakkaan hinnannousun ja inflaatoriskin takia.

Talouden tasapainottamisessa on yksi kulmakivi ollut henkilövuosien vähentäminen. Jokainen toimiala on toistaiseksi selvinnyt, mutta lähivuosien eläköitymisen (tai muun syyn) takia kriittisissä paikoissa toimivien osaajien määrä vähenee tai poistuu. Kriittisten osaajien rekrytoiminen ja hiljaisen tiedon välittäminen /perehdyttäminen alkaa olla ajankohtaista.

Talouden tiukkuus valitettavasti rajoittaa investointimahdollisuuksia, mm. vesihuollon parantaminen vaatisi suuria investointeja. Hartolassa on vain 1 vedenottamo, vesihuollon tulevaisuuden varmistamiseksi tarvitaan kehittämistyötä, mahdollisesti kuntayhteistyötä, jota on jatkettava ja synnyttävä.

Haasteita aiheuttaa myös väestökehitys: syntyvyyden mataluus, kuolleisuus, ikääntyminen. Kotona asuvien 75-vuotiaiden osuus Hartolassa on 93,33%. Tiedetään, että apua tarvitsevien määrä lisääntyy iän ylittäessä 85 v. Tämä määrä tulee lisääntymään ja meillä onkin työtä kyseessä olevien ihmisten pitämiseksi kunnossa ja omatoimisena. Kotihoidon piirissä on nyt 68 ihmistä. Tämä tulee lisääntymään.

Hartolan järjestösektori on Hartolassa monipuolista. Koulun vanhempainyhdistyksestä eläkeläisjärjestöihin ja eri yhdistyksiin. Toimijoilla ja yhdistyksillä on hyvä yhteys toisiinsa ja säännöllisiä keskustelutilaisuuksia on järjestetty. Ihmisten hyvinvoinnin ylläpidossa järjestöillä on mitä merkittävin asema ja ne tukevat omalta osaltaan kotikuntoisuutta.

30.5.2022

Hartolassa pitkäaikaistyöttömien määrä oli 50, avoimia työpaikkoja 14. Täytyy ihmetellä, miksei kohtaantoa ole. Kunnan työmarkkinaosuus v.2021 oli 192 926 €, joka vähän pienentyi edellisestä vuodesta.

Tarkastuslautakunnan kysymykset

Pitäisikö miettiä avaintyöntekijöiden etsintään jopa head hunttereita?

Tekninen toimi

Tekninen-toimi vastaa kunnan kiinteistöjen huollosta, vesi- ja viemärlaitoksesta, liikenne- ja liikunta-alueista, maa- ja metsätiloista ja monista muista tehtävistä. Lautakunta kokoontui entisellä kokoonpanolla 5 kertaa ja vaalien jälkeen vuoden 2021 loppuun mennessä 4 kertaa.

Teknisen-toimen johtajana jatkoi Janne Myntti.

Teknisen-toimen henkilöstömäärä väheni, koska eläköitymistä tapahtui: rekrytoitiin vesihuollon ammattimies, sekä toimistos sihteeri.

Tarkastuslautakunnan huomiot

Kunnan keskustan yleiseen viihtyvyyteen on vuoden aikana panostettu istutuksin.

Jäteaseman aukioloaikoja on lisätty. Aukioloaikojen lisäämisen vaikuttavuutta ei voi vielä arvioida. Jäteasemalla on tarkka kirjanpito jäteasemalla kävijöistä, jonka mukaan positiivista palautetta tuli käyttäjiltä ja kävijämäärä lisääntyi selvästi, vaikkakin talviaikaan jäteasemalle on hiljaista.

Tarkastuslautakuntaa huolettaa vesihuollon toimivuus, vesijohtoverkoston kunto, vesilaitoksen päivystys.

Urakoitsijoiden tarjousten riittävä tarkastelu ennen hyväksymistä ja valtuutettujen ammattitaidon hyödyntäminen tarjouskyselyn valmistelussa, sekä tarjousten hyväksymisvaiheessa.

Tarkastuslautakunnan kysymykset

Rakennusprojektien tarjouksien sisällön tarkkailua voisi entisestään parantaa. Kuuluuko urakkatarjouksiin kaikki tarvittavat työt, joita kulloinkin rakennusprojektissa on?

Kuluneen vuoden aikana supistuvat henkilöstömäärä on aiheuttanut huolta. Miten vesihuollon päivystys tullaan järjestämään?

Teknisen toimen henkilöstövaihtuvuus on melko suurta. Miten avainhenkilöiden motivaatiota ja jaksamista tuetaan työpaikalla ja kokouksissa?

Vesijohtovuoto Kuusitiellä lisäsi huolta vesijohtoverkon huonosta kunnosta. Pystytäänkö tekemään tarkempaa pidemmän ajan suunnitelmaa vesijohtoverkon korjaamiseksi?

Sivistys ja hyvinvointi

Sivistystoimi on haasteellisesta vuodesta huolimatta saavuttanut hyvin tavoitteensa ja toteuttanut valtuuston asettamia tavoitteita.

Peruskoulu toimii osittain uudistetussa kiinteistössä. Oppilasmäärä on edelleen laskeva.

30.5.2022

Opetuspuolella haasteena on tarjota koululaisille valinnaisia kursseja, esimerkiksi taito- ja taideaineissa samoin kuin kielissä, koska ikäluokat ovat pieniä.

Vapaa-ajan toiminnot pandemiasta huolimatta ovat toimineet kohtuullisesti ja kolmas sektori on ollut osana vapaa-ajantoimintaa.

Kirjasto ja sopimuspohjaisesti toimivat kansalaisopiston kurssit ovat toteutuneet myös kohtuullisesti yhteiskunnan rajoituksista huolimatta.

Liikunnan osalta eniten kuntalaisten keskuudessa harmia aiheutti vesiliikunnan loppuminen uima-altaan käytöstä poiston vuoksi. Sitä vastoin niin ladut kuin ulkoliikuntapaikat ovat saaneet kiitosta käyttäjiltään ja urheilukenttä on kuntalaisten käytössä uudistettuna.

Lastensuojelukustannukset ovat suhteessa Päijät-Hämeen suurimmat, toisaalta lastensuojeluilmoitukset ja -hakemusten määrä väheni ollen Päijät-Hämeen pienin, joka osoittaa hyvää kehitystä. Kustannuksia kuitenkin tulee kunnan ulkopuolella käyvien koulunkäynnistä > 100 000 €.

Lastensuojelu, laitos-, perhehoito

Kustannukset lasten suojelussa Hartolassa ovat olleet suuret useita vuosia (avohuolto vs laitos-, perhehoidon käyttökustannukset) verrattuna kaikkiin muihin Sote – kustannuksiin. Kustannukset ovat usean vuoden ajan pysyneet korkealla tasolla. Olisi tärkeää siirtää painopistettä avohuoltoon ja ennaltaehkäisevään työhön niin inhimillisten kuin taloudellisten syiden takia, ja kehittää varhaisen tuen mallia niin lapsille kuin perheille.

Lastensuojelun palvelutarpeiden arvioinneissa on tapahtunut määräaikojen ylityksiä erilaisista syistä johtuen mm. koronarajoitukset, resurssivaje, työntekijän liiallinen työ määrä, sairausloma, vaikeus tavoittaa toista vanhempaa. Työntekijöiden kanssa on käyty keskusteluja työnjaollisista asioista sekä työn tekemisen tavoista. Näiden keskustelujen pohjalta on tehty muutoksia työn tekemiseen ja organisointiin ja muutosten edistymistä on myös seurattu. Määräaikoja seurattiin myös tehostetusti vuoden 2020 syksyllä. Näillä toimenpiteillä on myös saatu positiivisia vaikutuksia määräajoissa pysymiseen vuosien 2020 ja 2021

Selvityksen mukaan tällä hetkellä Hartolan osalta palvelutarpeen arvioinneissa ollaan keskiarvon yläpuolella toteumaprosenttien osalta.

Vireillepanojen käsittely 0–7 vrk:ssa on toteutunut 2021 100 % (64/64).

Palvelutarpeen arvioinnin valmistuminen 3 kuukaudessa on toteutunut 2021 92,9 % (13/14, 1 valmistui 3–4 kk:ssa).

Tarkastuslautakunnan kysymykset

Onko valtuusto huomioinut kuinka opetustoimi jatkossa voisi mahdollistaa koululaisten valinnaisten aineiden opiskelun, vaikka vain muutama koululainen valitsee tietyn oppiaineen?

30.5.2022

Ympäristötoimi

Rakennusvalvonnan järjestäminen

Kunnan rakennustarkastaja siirtyi syyskuussa 2020 Sysmään, virkaa hoiti 31.3.2021 asti määräaikainen osa-aikainen rakennustarkastaja. Viran täytössä katsottiin 0,5 henkilötyövuoden riittävän tehtävien hoitamiseen ja yhteistyömahdollisuuksia naapurikuntien kanssa tutkittiin.

Heinolan kaupungin kanssa neuvoteltiin rakennusvalvontayhteistyöstä ja nimikkorakennustarkastajan suunniteltiin työskentelevän Hartolassa 2-3 päivänä viikossa, jolloin hän on tavattavissa kunnanvirastolla ja tekee viranhaltijatyöhön liittyviä tarkastuksia kunnan alueella. Selkeillä tehtäväkokonaisuuksilla pyrittiin estämään mahdollisia ristiriitoja.

Heinolasta päätettiin ostaa myös rakennusvalvontaan liittyvä avustava sihteerityö (kaikki rakennusvalvontaan liittyvät tavanomaiset lupa-assistentin työt mm. asiakaspalvelu- ja neuvonta, päätösten toimeksiannot ja rekisterien ylläpitotehtävät). Sihteeritehtävinä rakennusvalvonnan osalta Hartolan kuntaan jäisi lautakunnan pöytäkirjan pitäjän tehtävät (kokouskutsut, esityslistat, kokousten pöytäkirjojen laatiminen) sekä julkipanoilmoitusten nähtäville asettaminen.

Yhteistyön edellyttämien rakennusvalvonnan ohjelmistojen Hartolaa koskevien laajennusten perustamiskustannuksiksi arvioitiin noin 30 000 - 35 000€, jonka lisäksi tulevat ohjelmien vuosittaiset käyttökustannukset. Lupapisteiden käyttöönoton jälkeen (v. 2017) kunnassa ei ole tehty Lupapisteessä sähköistä arkistointia. Tämä lisää osaltaan edellä mainittuja perustamiskustannuksia, kun kaikki lupa-asiakirjat pitää siirtää lupakohtaisesti sähköiseen arkistointijärjestelmään. Arkistointitehtävä on kuitenkin tehtävä johtuen lakiin perustuvista viranomaisen arkistointivelvoitteista.

Kiinteistökartoitus

Ympäristölautakunta päätti 23.6.2021 taajaman alueen kiinteistöveroselvityksen teettämisestä yhteistyössä FCG:n kanssa. Kunta antoi hankkeeseen avustavan työntekijän, joka teki maastomittauksia. Toimintatapa oli sekä tilaajan että yrityksen mielestä onnistunut. Taajaman kartoitushanke päättyi loppuvuodesta 2021, ja kiinteistörekisterin tiedot saatiin aikataulun mukaisesti toimitettua digi- ja väestövirastolle joulukuussa. Konsulttiyhteistyöstä saadut kokemukset vuodelta 2021 olivat hyviä.

Konsultilta saaduissa tiedoissa oli joitain puutteita (mm. tuplaantuneita prt-tunnuksia 20-40 kpl ja osoitevirheitä noin 30 kpl, joita korjataan jälkikäteen). Toteutustapa oli onnistunut, kun huomioidaan tutkittujen rakennusten määrä (1601 kpl) ja tietojen nopea saaminen rakennusrekisteriin.

FCG:n arvion mukaan taajaman veroselvityksen vaikutus kiinteistöverotuloihin on selvitettyjen rakennusten osalta n. 65 800 € vuodessa. Arvio on laskettu Hartolan kunnan rakennustyyppikohtaisten verotuskeskiarvojen perusteella laskien niiltä 505 kiinteistöltä, joilta oli käytettävissä verotiedot vertailuaineistona. Näiden lisäksi rakennuksia mitattiin 151 kiinteistöllä, joiden kiinteistöverotietoja ei ollut käytettävissä, eikä niitä ole huomioitu tuottoennusteessa.

Ympäristönsuojeluun liittyvät tehtävät

Ympäristötoimen sitovana tavoitteena oli vuoden 2021 talousarviossa ympäristönsuojelun valvontaohjelman mukaisten määräaikaistarkastusten toteuttaminen 100-prosenttisesti.

Ympäristönsuojelulain mukainen ympäristönsuojelun valvontasuunnitelma hyväksyttiin 4.3.2021 ympäristölautakunnassa. Valvontasuunnitelmaan liitettyä taulukkomuotoista valvontaohjelmaa päivitetään vuosittain.

Valvontaohjelmassa oli suunniteltu vuodelle 2021 yhteensä 17 tarkastusta:

30.5.2022

- 6 ympäristölupakohteen tarkastusta, joista 2 siirtyi vuodelle 2022
  - 1 rekisteröidyn toiminnan tarkastus siirtyi vuodelle 2022
  - 10 maa-aineslupakohteen tarkastusta toteutui
  - 2 kohdetta, jotka eivät kuulu lupa- tai rekisteröintivelvollisuuden piiriin, eivät toteutuneet.
- Vuoden 2021 suunnitellusta 17 kohteen valvontaohjelmasta toteutui 15 tarkastusta. Kahden ympäristöluvallisen kohteen ja yhden rekisteröidyn toiminnan tarkastukset siirrettiin seuraavalle vuodelle, koska ne tehdään yhdessä pelastuslaitoksen kanssa. Vuodesta 2018 lähtien tavoitteena on ollut tarkastaa kaksi kohdetta, jotka eivät ole lupa- tai rekisteröintivelvollisia. Tämä tavoite ei toteutunut vuoden 2021 osalta.
- Vuoden 2021 valvontaohjelman toteuma oli 82 %.
- Vuoden 2021 aikana käsiteltiin kolme (3) lupahakemusta:
- 2 maa-aineslupaa
  - 1 ympäristölupa

Tarkastuslautakunnan kysymykset

**Onko havaittu Rakennusvalvonnan siirtämisellä Heinolaan olleen positiivisia vaikutuksia?
Onko asiakaspalautetta kerätty?**

Sosiaali- ja terveystoimi

Hartolan kunnan hyvinvoinnin ja terveyden huollosta vastaa Päijät-Hämeen hyvinvointiyhtymä sosiaali- ja terveystoimien palvelut.

Terveysasema on toiminut hyvin. Ongelmakohtana on kotihoidon työvoiman ja työntekijöiden riittävyys. Pääsääntöisesti terveysaseman ja hammashoitolan palvelut ovat olleet riittäviä, mutta kotihoidon ja palvelutaloasumisen palvelut ovat kriisiytymässä palvelutarpeen lisääntymisen ja hoitohenkilökunnan resurssipulan takia.

Tarkastuslautakunnan kysymykset

Mitkä ovat ne paikalliset tekijät, joilla voisimme houkutella Hartolaan hoitohenkilökuntaa?

30.5.2022

Hartolan kunnan tarkastuslautakunta 30.5.2022

Veli-Pekka Lehtosaari

puheenjohtaja

Pekka Pyykkö

varapuheenjohtaja

Vesa Järvinen

jäsen

Tuija Kajasrinne

jäsen

Hannu Kemppe

jäsen

Helena Mäkinen

jäsen

Taru Veelo

jäsen